

Marija Karaklajić

LICE OD STAKLA

Premijera: 6. mart 2008, SKC

Bitef
TEATAR

Režija: **Anja Suša** Scenografija: **Igor Vasiljev** Kostimografija: **Maja Mirković**
Kompozitor: **Vladimir Pejković** Video dizajn: **Igor Vasiljev** Pokret: **Dušan Murić**
Igraju: **Damjan Kecojević, Dušan Murić, Jelena Ilić, Sena Đorović i Stefan Šteref**
Produkcija i organizacija: **Milica Mihailović**

Lice od stakla je pravi (i još uvek prilično usamljeni) srpski literarni doprinos postdramskom pozorištu. Ova drama koja se istovremeno događa u više prostornih i vremenskih nivoa, lukavo se poigrava čitačevom percepcijom, proizvodeći efekat napetosti i teskobe pred mnogobrojnim pitanjima koja postavljaju naše vreme i civilizacijski „progres”, a koja autorka samo akcentuje, bez vrednosnih sudova, bez arbitriranja i naravno, bez definitivnih odgovora. Smeštajući svoju dramu u mlečni restoran prosečnog shopping malla, neke vrste savremenog Vavilona, među simbole konzumerizma koji ne znaju za prostorne ili kulturološke granice, autorka, zapravo, transcendirala geografski, prostorni, vremenski pa čak i rodni kontinuitet. Polazeći od ideje da se odigrani događaj rekonstruiše iz međusobno protivrečnih i krajnje subjektivnih vizura dvoje aktera, ona se, prvenstveno fokusira na govor kao osnovno sredstvo rekonstrukcije pomenutog događaja. Zbog toga se u komadu, namerno, sve vreme, bilo da je reč o prošlosti ili sadašnjosti, koristi prezent, čime se potencira ideja da sam događaj nije vremenski definisan, već da se iznova događa dok se o njemu govori. Zbog nestabilnosti samog sećanja na koje se akteri oslanjaju, i događaj o kojem je reč nam neprestano izmiče, a samim tim i mogućnost da prema njemu zauzmemo jasan stav. Postavljajući ovu dramu, želela sam da se fokusiram ne toliko na dvoje ljudi koji su centralni likovi komada i na njihovu priču koja ionako nije do kraja zadata, već pre na prizore današnjice koji su neophodan ambijent za takvu priču. Odsustvo fiksnih parametara pri pogledu na tržišni centar kao jedno od bazičnih „ne-mesta” današnjice, a pre svega odsustvo fiksnog identiteta je ono što me je najviše zanimalo u postavci *Lice od stakla*. Zbog toga sam se opredelila za „svi igraju sve” princip, svesno prikazujući i fazu tranzicije iz lika u lik. Ovakav pristup je rezultirao zanimljivim i vrlo zahtevnim procesom rada koji ne bi bilo moguće realizovati bez ogromne podrške sjajnih glumaca sa kojima sam se upustila u ovu avanturu, ali i punog poverenja koje mi je ukazala Marija Karaklajić.

Anja SUŠA

Stvarno je uzbudljivo čitati najnoviju dramu Marije Karaklajić. I kao literaturu, i kao materijal za maštanje o novoj predstavi. Teško je pisati o njoj, jer čini se da je svaka impresija stvar ličnih pozorišnih, vizuelnih, emotivnih afiniteta...

Ona je vrlo originalna u strukturi - negde je na putu između pesme, ispovesti i scenarija za vrlo brz američki film. Zvuče paradoksalno sve te asocijacije zajedno, ali u tome je prvenstveno posebnost *Lica u staklu*. To je zapravo poema o krizi identiteta, propuštenim šansama, osećanju krivice, neumoljivosti sudbine i ljudskoj krhkosti. Ona je u temi najaktuelniji mogući weltschmerz, i to onaj s asfalta, zbog kog hiljade ljudi dnevno širom sveta izvrši samoubistvo, zbog kog hiljade traže sreću u virtuelnim partnerima putem interneta, mentalne institucije krcate su onima sa hroničnim/maničnim depresijama, tržište lekova buja i moglo bi lepo da se izdržava i samo od prodaje antidepresiva, bebe neretko započinju život ostavljene na grdosijama gradskih kontejnera, dileri narkoticima današnje su mesije. U taj isti svet, u kojem svi živimo, Marija Kraklajić smešta svoje junake, ali tiho i nepretecniozno. Taj mrak prepoznavamo iz daljine, o njemu se ovde ne govori, on samo daje aromu i situira ovu „običnu situaciju iz života” u angažovani savremeni trenutak. Uzbudljivo je kako autorka menja ugao iz kog priča priču, držeći je sve vreme, poigravanjem sa repetacijama, zadivljujuće napetom. Menja se pripovedač, činjenice se nakon svakog delića događaja montiraju drugačije. Pored impresivnog ritma koji uspostavlja, ona time postiže i rašomonski vrtlog - nigde ne piše šta je ISTINA i ko je U PRAVU. Kao da se, negde između redova, poručuje: čak i ako smo sluge sudbine, mi sami kreiramo svoju istoriju!

Vrlo uspelo eksperimentisanje s ritmom pripovedanja ovu dramu čini, čini mi se, najsuverenijim primerkom savremene domaće dramaturgije, ona omogućava muzikalnost svojim budućim predstavama, onakvu kakvu su na filmu, poslednjih godina, režijom i montažom, najimpresivnije uspostavljali Džim Džarmuš, Daren Aronofski (s filmom *Pi*) i Kristofer Nolan (sa *Mementom*). Dakle, siže priče: mlada žena sedi sa sinčićem u jednom mlečnom restoranu. Ona pije kafu, on trči naokolo i sve je harmonično. I, onda, tako, „k'o iz vedra neba” sve staje, a pitanja počinju... Naročito skrećem pažnju na monolog o licu od stakla, koji je kao neki manifest želje za životom, a istovremeno lament nad istim. Karaklajićkin „biti ili ne biti”. Za pamćenje...

Marija Karaklajić je rođena 1978. u Kragujevcu. Diplomirala dramaturgiju na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu, 2002. godine. Trenutno na postdiplomskim studijama iz dramaturgije na Univerzitetu „Johan Wolfgang Gete“ u Frankfurtu, u klasi profesora Hansa-Tisa Lemana.

Kao dramaturg radila u predstavama Narodnog pozorišta u Beogradu, Slovenačkog narodnog pozorišta u Mariboru, Bitef teatra, Malog pozorišta „Duško Radović“, Centra za kulturnu dekontaminaciju. Tokom sezone 2003/2004. radila kao koordinator Programa za razvoj dramskog teksta u okviru projekta NovA DramA Narodnog pozorišta u Beogradu.

Drame: *Fausse-attaque, mal parer* (Narodno pozorište, Subotica, 2003, režija Ljuboslav Majera), *Mlečni zub zemlje* (2002/03), *Lice od stakla* (2005). Dramatizacije: *Život? ili pozorište?* (Narodno pozorište, Beograd, 2003, režija Gordana Lebović), *Igra ludosti* (Bitef teatar, 2005, režija Gordana Lebović).

Lice od stakla je tekst koji je dobio nagradu „Borislav Mihajlović Mihiz“ za 2007. godinu.

Anja Suša je rođena 1973. godine u Beogradu. Diplomirala na Katedri za pozorišnu i radio režiju 1995. godine. Magistrirala na Filozofskom fakultetu (Odeljenje za opštu savremenu istoriju) 2002. Godinu dana se stručno usavršavala na odseku teatrologije Univerziteta u Beču kao Herderov stipendista. Režirala 25 predstava u pozorištima u Beogradu i Somboru kao i nekoliko radio drama u okviru dramskog programa Radio Beograda. Režirala javno čitanje komada *Happy End* Igora Bojovića u Dramatenu (Kraljevskom švedskom pozorištu) u Stokholmu. Autorka nekoliko prevoda i adaptacija za pozorište i radio. Jedan od osnivača i reditelj nezavisne trupe „Torpedo“. Član Evropskog kulturnog parlamenta (od 2002). Selektor BITEF-a (od 2006).

Direktor Malog pozorišta „Duško Radović“. Dobitnik godišnje nagrade za režiju Beogradskog dramskog pozorišta

Šef tehnike: **Ljubomir Radivojević** Inspicijent: **Maja Jovanović** Majsor svetla: **Dragan Đurković,**
Uroš Simić Majstor tona: **Miroljub Vladić** Šminka: **Aleksandra Pavelkić** Scenski tehničari: **Goran Gavrančić, Aleksandar Marinković, Vladan Milošević** Garderobier: **Nebojša Bastać**